

ЕУ ВЕСТИ

ЕУ ЦЕНТАР
јануари 2025 година
ЕУЦ-број 98/2025

ПОЛСКО ПРЕТСЕДАТЕЛСТВО ВО СОВЕТОТ НА ЕУ

Од 1 Јануари до 30 јуни, 2025 година, Полска го презеде шестмесечното претседавање со Советот на Европската Унија. Под мотото: „Безбедност, Европа!“ Полска активно ќе ја поддржува и зајакнува европската безбедност од различни аспекти. За побезбедна Европа претседателството ќе се залага за обединување и меѓусебна соработка со земјите членки на ЕУ и земјите аспиранти за пристапување кон Унијата.

Претседателството ќе даде поддршка за проширувањето на Европската Унија. Приклучувањето нови членки значи зголемена можност за стабилност и раст низ европскиот континент.

Програмата на полското претседателство во Советот на ЕУ утврдува 7 приоритети:

Одбрана и безбедност - претседателството ќе продолжи да ги поддржува активностите за темелната дебата за финансирање на одбраната во ЕУ;

Заштита на граѓаните и границите – претседателството е посветено на градење консензус помеѓу земјите членки на ЕУ и институциите за оценување на безбедноста и потребата од спроведување на адекватни алатки;

Отпор кон надворешни влијанија и дезинформации – ќе се посвети на зајакнување на координацијата во борбата против дезинформации, манипулација со информации и унапредување на способноста на ЕУ во спречувањето на ефектите од непријателските дејства во сајберпросторот;

Осигурување безбедност и слобода на бизнис – ќе се фокусира на подобрување на

механизмите за поддршка на индустријата во областите важни за безбедноста и градењето на економските предности, истовремено одржувајќи еднакви услови за игра во ЕУ;

Енергетска транзиција – ќе промовира активности насочени кон целосно повлекување од увозот на руски енергетски извори. Ќе се посвети на намалување на зависноста на ЕУ од увезените технологии, компонентите за производство на тие технологии и критичните сировини потребни за нивно производство;

Конкурентно и отпорно земјоделство – ќе се посвети на формирање на Заедничка земјоделска реформа, којашто ќе ги поддржи фармерите и развојот на руралните средини;

Здравствена заштита – ќе се фокусира на дигиталната трансформација на здравството и потребата за подобрување на безбедноста на лековите во ЕУ, со посебен фокус на перспективата на пациентите.

Претседателството ќе се фокусира на важни приоритети во областите на одбраната, економијата, заштита на граѓанските слободни и права и справување со дезинформации. Во врска со одржување на нивниот актуелен политички дијалог и идната интеграција кон ЕУ на земјите од Западен Балкан, ќе има блиска комуникација и соработка со земјите од Западен Балкан. Целта на полското претседателство е да постигне напредок во процесот на проширување.

Содржина на вести:

Полско претседателство со Советот на ЕУ	1
Во фокусот на Европскиот парламент	2
Самит за вештачка интелигенција во Франција	2
Форум за глобална енергетска транзиција	3
Зајакнување на сајбер безбедноста на здравствениот сектор во ЕУ	3
Собраниски активности поврзани со европските прашања	4-5
Хуманитарна помош на ЕУ за 2025 година	6
Состанок на Советот за општи работи на ЕУ	6
Кодекс+ дел од Законот за дигитални услуги на ЕУ	7
Нелегални гранични преминувања во ЕУ	7
Е-трговија и гео-блокирање во ЕУ	8
Истраги против социјални мрежи	8
Кампања за регрутирање медицински сестри во ЕУ	9
Одбележување на меѓународниот ден на образованието	9
Зајакнување на Европската агенција за кибер безбедност	10
Вселенската програма на ЕУ	10
Раст на годишната стапка на инфлација во Еврозоната	11
ЕУ календар / февруари 2025	11

Повеќе информации на:

<https://polish-presidency.consilium.europa.eu>

ВО ФОКУСОТ НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ

www.europarl.europa.eu

Пленарна сесија 20-23 јануари 2025

Претседателката на ЕП, Роберта Мецола, ја отвори сесијата со поздравување на примирјето во Газа, истакнувајќи ја важноста на односите ЕУ-САД и одбележувајќи ја годишнината од смртта на Давид Сасоли, поранешен претседател на ЕП.

Во својата прва пленарна дебата како претседател на Европскиот совет, Антонио Коста истакна дека лидерите на ЕУ се целосно посветени на проширувањето, што го сметаат за „најголема геополитичка инвестиција за мирот и безбедноста, за нашиот народ и нашиот континент“.

Со резолуцијата усвоена со 567 гласа европатрениците ги осудија прекршувањата на човековите права и демократските принципи во Белорусија и повикаа ЕУ, нејзините земји членки и меѓународната заедница да не го признае легитимитетот на Александар Лукашенко како претседател по гласањето.

Премиерот на Полска, Доналд Туск, пред европатрениците ги истакна целите за полското претседателство со Советот на ЕУ и Стратегијата: „Безбедност, Европа“.

Во резолуцијата усвоена со 480 гласа, европатрениците го осудуваат систематското фалсификување на историските аргументи од страна на Русија за да ја оправда неговата незаконска агресивна војна против Украина.

Европскиот парламент усвои три резолуции за почитување на човековите права во Демократска Република Конго, Иран и Алжир.

Во резолуцијата усвоена со 374 гласа европатрениците најостро ја осудија узурпацијата на претседателството во Венецуела од страна на Николас Мадуро и ја пофалија издржливоста на демократската опозиција и посветеноста на венецуелскиот народ за демократија.

САМИТ ЗА ВЕШТАЧКА ИНТЕЛЕГЕНЦИЈА ВО ФРАНЦИЈА

Акцискиот Самит за вештачка интелигенција во Франција, кој ќе се одржи на 10 и 11 февруари годинава, има за цел да ја претстави Европа како „водечки континент за вештачка интелигенција“. Дополнително настанот има за цел да обезбеди „почитување на основните вредности“ и да изгради поголема доверба во системите за вештачка интелигенција.

Самитот следи по самитот на Обединетото Кралство во ноември 2023 година и настанот на Јужна Кореја во Сеул во мај, минатата 2024 година.

Настаните имаат за цел да обезбедат дека секторот за вештачка интелигенција може да

доведе до корисни социјални, економски и еколошки резултати во јавен интерес.

Трите главни резултати на францускиот самит се: да се постави глобална платформа за градење капацитети за вештачка интелигенција, да стимулира информации, стандарди и инвестиции за одржлива вештачка интелигенција и да им даде јасност на сите постојни глобални и билатерални иницијативи.

Европската комисија е во процес на воспоставување канцеларија за вештачка интелигенција. Таа треба да стане „центар на експертиза за вештачка интелигенција“ низ целиот блок и да игра клучна улога во спроведувањето на правилата.

Законот за вештачка интелигенција, кој претставува прв збир на правила во светот за регулирање на системите за вештачка интелигенција ќе биде целосно применлив до 2027 година.

Во Сеул земјите, вклучувајќи ги ЕУ, ОК, САД, Јапонија и Канада, се согласија да развијат повеќе институти за безбедност на вештачка интелигенција за да го усогласат истражувањето за стандардите за машинско учење и тестирање. Со Самитот ќе копретседава Индија.

<https://www.elysee.fr>

ФОРУМ ЗА ГЛОБАЛНА ЕНЕРГЕТСКА ТРАНЗИЦИЈА

На маргините на Светскиот економски форум во Давос 23 јануари 2025 година се одржа нов глобален форум за енергетска транзиција.

Форумот ги обедини партнерите ширум светот, со цел да се постигнат амбициозни климатски цели на светско ниво и поддршка на земјите за кои чистата транзиција е поголем предизвик.

Претседателката на Европската комисија, Урсула фон дер Лајен, ги истакна трите главни цели на форумот:

- да се задржи моментумот на светскиот енергетски договор и да обезбеди глобалните енергетски цели да го најдат својот пат во новиот сет на Национално определените придонеси,

- целите да се трансформираат во конкретни проекти од кои корист имаат луѓето, како на пример проекти кои започнуваат нови чисти индустрии и ја зголемуваат чистата енергија на глобално ниво и

- да се отклучат повеќе инвестиции, вклучително и паметни финансии со алатки за отстранување ризик, комбинирани финансии и други креативни решенија за привлекување приватен капитал.

Остануваат предизвици бидејќи многу земји или региони сè уште се борат да имаат корист од транзицијата за чиста енергија. Африка добива само 2% од инвестициите во чиста енергија, и покрај тоа што е дом на 60% од најдобрите соларни ресурси во светот.

„Европа останува на курсот и е подготвена да работи со сите глобални актери за да се забрза транзицијата кон чиста енергија“, истакна фон дер Лајен.

<https://ec.europa.eu/>

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА САЈБЕРБЕЗБЕДНОСТА НА ЗДРАВСТВЕНИОТ СЕКТОР ВО ЕУ

Европската комисија на 15 јануари 2025 година претстави Акциски план на ЕУ за зајакнување на сајбербезбедноста на болниците и давателите на здравствени услуги. Иницијативата е клучен приоритет во првите 100 дена од новиот мандат на Комисијата, со цел да се создаде побезбедна и побезбедна средина за пациентите.

Во 2023 година земјите членки на ЕУ пријавиле 309 значајни инциденти за сајбербезбедност насочени кон здравствениот сектор. Бидејќи давателите на здравствени услуги сè повеќе користат дигитални здравствени досиеја, ризикот од закани поврзани со податоците продолжува да расте. Многу системи може да бидат засегнати, вклучително и електронски здравствени досиеја, системи за работниот тек во болницата и медицински уреди. Ваквите закани можат да ја компромитираат грижата за пациентите, па дури и да ги загрозат животите.

Како одговор на овие предизвици Европската Унија работи на зајакнување на здравствениот сектор да го направи поотпорен против сајбер закани. Новиот акциски план се надоврзува на постојното законодавство, како што е законодавството за сајбербезбедност на ниво на

ЕУ, и го проширува својот опсег за да вклучи општи практики. Тој се фокусира на превенција, откривање, ублажување на влијанието и одвраќање на сајберзаканите. Планот има за цел да воспостави паневропски центар за поддршка на сајбер безбедноста за да обезбеди повеќе приспособени насоки за болниците и давателите на здравствена заштита. До крајот на годината тој дополнително ќе се рафинира преку заеднички пристап и ќе биде прогресивно воведен во текот на следните две години.

<https://commission.europa.eu>

СОБРАНИСКИ АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО ЕВРОПСКИТЕ ПРАШАЊА

www.sobranie.mk

Претседателот на Собранието, Африм Гаши, на 14 јануари 2025 година оствари средба со специјалниот претставник на Норвешка за Западен Балкан, Ерик Матиасен, на која присуствуваше и нерезидентната норвешка амбасадорка, Кристин Мелсом. На средбата Гаши истакна дека назначувањето на специјален пратеник за Западен Балкан го покажува интересот кој норвешката влада го посветува на регионот. Тој се заблагодари и за силната поддршка што Норвешка која, иако не е членка на ЕУ, поради својата тесна поврзаност со Унијата ја дава за европските аспирации на Република Северна Македонија.

Делегација од Мешовитиот парламентарен комитет-Република Северна Македонија и Европската Унија, предводена од претседателката Иванка Василевска, во рамки на дводневната посета на 21 и 22 јануари 2025 година во Европскиот парламент во Стразбур, оствари средби со европатеникот Дан Барна, известител во сенка во политичката група на либералите и со Владимир Пребилич, известител во сенка во политичката група на зелените. На средбите беа потврдени континуираните добри односи меѓу Собранието и Европскиот парламент и изразена подготвеност за интензивирање на досегашната соработка. Делегацијата оствари средби и со европатеникот Матеј Тонин, известител во сенка на Европската народна партија (ЕПП), Тијс Ројтен, европатеник од социјалдемократите и известител во сенка за земјата, Бранислав Ондруш, европатеник и член на МПК од европска страна, Томас Вајц, европатеник и известител на Европскиот парламент (ЕП) за нашата земја и Карло Реслер, европатеник и копретседавач на Комитетот од европска страна.

Претседателот на Комисијата за надворешни работи и надворешна трговија, Муса Џафери, и членовите на Комисијата, остварија средба со Фуат Октај, претседател на Комисијата за надворешни работи на Големото национално собрание на Турција, заедно со турска делегација. На средбата Џафери истакна дека средбата претставува можност за размена на мислења и искуства.

СОБРАНИСКИ АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО ЕВРОПСКИТЕ ПРАШАЊА

Националниот совет за евроинтеграции (НСЕИ) на 17 јануари 2025 година ја одржа првата седница по конституирањето во овој собраниски состав на која, заедно со Комисијата за европски прашања (КЕП), беше разгледан Извештајот на Европската комисија (ЕК) за Република Северна Македонија за 2024 година. Заклучок на заедничката седница на НСЕИ и на КЕП е дека земјата треба да продолжи со реформите, во согласност со препораките од најновиот Извештај на ЕК, во насока на отворање на кластерите од преговарачкиот процес за полноправно членство во Европската Унија. Во презентацијата на Извештајот евроамбасадорот Михалис Рокас истакна дека Северна Македонија постојано ја истакнува својата политичка посветеност кон стратешката цел за интеграција во ЕУ и својата амбиција да напредува во процесот на пристапните преговори, за што треба да продолжи спроведувањето на суштинските реформи. Во делот „Фундаментални вредности на пристапниот процес/демократија“, меѓу другото, се збележува дека законодавниот дом треба внимателно да ја планира и донесе својата агенда и да ја ограничи употребата на брзи законодавни постапки или несоодветната употреба на постапката со „европско знаменце“. Меѓупартиската соработка, како што се наведува, е од суштинско значење за да се забрза спроведувањето на реформите поврзани со ЕУ, во интерес на граѓаните.

Во рамките на полското претседателство со Европската Унија, заменик претседателот на Комисијата за европски прашања, Игор Здравковски, учествуваше на Конференција на претседателите на парламентарните комитети за европски прашања на земјите членки на ЕУ - КОСАК, којашто се одржа на 27 јануари 2025 година во Варшава, Полска. Здравковски имаше свое излагање, во кое го потенцираше значењето на процесот на придружување на земјите кандидати за членство во ЕУ, како важен процес за земјите од Западен Балкан. За време на конференцијата Здравковски оствари повеќе средби со своите колеги од парламентите на земјите кои се членки на Унијата, а се сретна и со колегите од Регионот.

Клубот на пратеници на 10 јануари 2025 година ја одржа својата прва седница во новиот состав, на која беа реафирмирани заложбите за натпартиска битка во унапредувањето на родовата еднаквост.

За претседател беше избрана пратеничката Јована Тренчевска., а за потпретседател пратеничката Силвана Ангелевска. Пратеничките ги поздрави претседателот на Собранието, Африм Гаши.

ХУМАНИТАРНА ПОМОШ НА ЕУ ЗА 2025 ГОДИНА

Европската Унија за својот основен хуманитарен буџет за 2025 година одвои 1,9 милијарди евра, со што останува водечки глобален донатор на хуманитарна помош.

Според еврокомесарката за еднаквост, подготвеност и справување со кризи, Хаџа Лабиб, ЕУ останува посветена да им помогне на оние на кои хуманитарна помош им е најпотребна, чија бројка за 2025 година е проценета на повеќе од 300 милиони луѓе.

Од предвидените средства на ЕУ за помош за 2025 година, 375 милиони евра ќе бидат наменети за поширокиот регион на Блискиот Исток. За Украина се распределени 140 милиони евра. Дополнителни осум милиони евра се наменети за хуманитарни проекти поврзани со украинските бегалци во соседна Молдавија. За Северна Африка и за Јемен се предвидени 95 милиони евра, кои ќе бидат наменети за справување со сложените политички, економски и социјални предизвици на кои се изложени земјите во овој регион. За поддршка на ранливите категории население во останатиот

дел од Африка се наменети вкупно 510 милиони евра. Вкупно 113 милиони евра се предвидени за решавање на внатрешните и регионалните последици од случувањата во Венецуела, Колумбија, земјите од Средна Америка, Мексико и Еквадор.

Европската комисија внимателно го следи начинот на користењето на доделените средства од фондовите на ЕУ преку својата глобална мрежа на хуманитарни експерти и инсистира на цврсти правила за да се осигура дека нема да има злоупотреби на помошта.

<https://ec.europa.eu/commission>

СОСТАНОК НА СОВЕТОТ ЗА ОПШТИ РАБОТИ НА ЕУ

На состанокот на Советот за општи работи, одржан на 17 јануари 2025 година, ги одобри неговите заклучоци за проширувањето. За Албанија, Босна и Херцеговина, Грузија, Северна Македонија, Молдавија, Црна Гора, Србија, Турција и Украина, Европската комисија веќе го објави пакетот за проширување на ЕУ на 30 октомври, заедно со извештаите на земјата.

Покрај реафирмирањето на посветеноста на проширувањето, во согласност со Стратешката агенда на ЕУ за 2024—2029 година, Советот се согласи со заклучоците на извршната власт на ЕУ во однос на земјите кандидати. Големо значење се придава на

Заедничката надворешна и безбедносна политика (PESC), при што не се прават попусти на кандидатите за потребата од доследно и постојано усогласување со ЕУ и почитување на човековите права. Од сите земји кандидати се бара посветеност и доследни реформи во правната држава. Во суштина, потребата од усогласување со критериумите за проширување, т.н. критериуми од Копенхаген, беше повторена од 27-те земји членки, со цел да се постигне правото на заедницата, срцето на правата и обврските во основата на правото на ЕУ.

Црна Гора, Албанија, Босна и Херцеговина, Северна Македонија, Молдавија и Украина се земјите кои демонстрираат усогласеност со ЕУ. И покрај ова, сè уште има многу области каде што сите кандидати куцаат, кои се клучни за владеењето на правото, како што се слободата на изразување или заштитата на човековите права. Северна Македонија, која иако ја вклучи европската интеграција како своја стратешка цел, се движи помалку убедливо на промените што треба да се направат.

Покрај набљудувањето на напредокот и неговото внимателно следење, Советот повикува на одговорност „и земјите кандидатки да ја покажат веродостојноста на нивните заложби и на нивната политичка волја преку спроведување на неопходните реформи и видлив напредок“.

<https://www.eunews.it>

КОДЕКС+ ДЕЛ ОД ЗАКОНОТ ЗА ДИГИТАЛНИ УСЛУГИ НА ЕУ

Европската комисија и Европскиот одбор за дигитални услуги го поздравил вклучувањето на ревидираниот Кодекс на однесување за спротивставувањето на говорот на омраза на интернет во Законот за дигитални услуги на ЕУ (ДСА).

Ревидираниот Кодекс+ се надоврзува на првичниот Кодекс на однесување за спротивставувањето на говорот на омраза на интернет од 2016 година. Досега го потпишаа Дејлимоушн, Жевидео, Икс, Инстаграм, Јутјуб, Линкедин, Ракутен Вибер, Снапчет, Твич, ТикТок и сервисите за услуги на *Мајкрософт*, со што тој стапи во сила и стана дел од ДСА.

„Кодексот+ ќе го зајакне начинот на кој онлајн платформите се справуваат со содржините што ЕУ и националните закони ги дефинираат како илегален говор на омраза. Интегрираниот Кодекс на однесување ќе го олесни усогласувањето и ефикасното спроведување на ДСА кога станува збор за ризиците од ширење илегална содржина на нивните услуги“, се нагласува во соопштението.

Сите онлајн платформи мора да го почитуваат Кодексот+ и нивната усогласеност со обврските што произлегуваат од него ќе биде дел од годишната независна ревизија на работата на интернет-страниците, согласно со одредбите на ДСА.

Комисијата и Одборот ќе го следат и оценуваат остварувањето на целите на Кодексот+ и нивните препораки, како дел од континуираното следење на усогласеноста на платформите со постојните правила на ДСА.

<https://digital-strategy.ec.europa.eu>

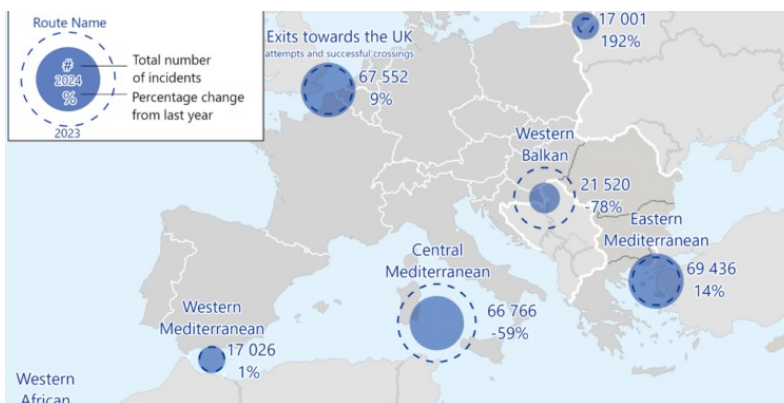
НЕЛЕГАЛНИ ГРАНИЧНИ ПРЕМИНУВАЊА ВО ЕУ

Новите прелиминарни податоци на *Фронтекс* окриваат значителен пад од 38% на нерегуларните гранични премини на ЕУ во 2024 година, достигнувајќи го најниското ниво од 2021 година. Интензивираната соработка на ЕУ и партнерите против шверцерските мрежи значително ги намали премините на надворешните граници на Европа, со нешто повеќе од 239.000 откриени регистрирани минатата 2024 година.

Намалувањето на вкупниот број главно беше предизвикано од падот на пристигнувањата од 59% преку рутата на централниот Медитеран и падот од 78% на откривањата на рутата на Западен Балкан.

Демографските податоци покажува дека процентот на жени меѓу идентификуваните мигранти остана стабилен на нешто повеќе од 10%. Очигледно, 62% од сите жени кои пристигнуваат на границите на ЕУ влегле преку источниот медитерански пат. Уделот на малолетниците меѓу мигрантите без документи се зголеми минатата година на 16% , од 13% во 2023 година.

„Додека бројките за нерегуларна миграција од 2024 година го одразуваат напредокот, предизвиците остануваат“, истакнува *Фронтекс*. Морските премини, вообичаено оркестрирани од организирани криминални мрежи, продолжуваат да претставуваат екстремна опасност за мигрантите. Меѓународната организација за миграција (ИОМ) проценува дека 2.300 луѓе ги загубиле животите на море само во 2024 година, што ја нагласува трагичната човечка цена на овие опасни рути.

<https://www.eunews.it>

Е-ТРГОВИЈА И ГЕОБЛОКИРАЊЕ ВО ЕУ

Неоправданите географски блокирања, кои ја ограничуваат слободата на потрошувачите со ограничување на нивниот онлајн пристап до стоки и услуги, остануваат проблем. Новиот извештај на Европскиот суд на ревизори објаснува дека Регулативата за географски блокирања од 2018 година имала за цел да се справи со дискриминацијата врз основа на националност или место на живеење.

Одредбите за спроведување на усогласеноста треба да бидат построги и униформни. Потрошувачите треба да бидат подобро информирани за опциите за заштита и поддршка, коишто им се достапни. Судот дава препорака да се испита можноста за проширување на правилата

против географско блокирање на области како што се аудиовизуелните услуги, кои сè уште не се опфатени.

Географски блок настанува, на пример, кога професионалците кои работат во една земја членка на ЕУ, го блокираат или ограничуваат пристапот до нивните онлајн интерфејси, како што се веб-локациите и апликациите на клиентите во други земји членки, или кога условите за добивање стоки и услуги варираат во зависност од локацијата на клиентот.

Европската комисија разговараше со индустријата за поширок пристап до аудиовизуелни содржини, но ја нагласи потребата да се соберат повеќе информации пред да се разгледаат какви било нови мерки.

Специјалниот извештај 03/2025, „Неоправдано геоблокирање во е-трговијата – Регулативата обезбедува балансирана рамка, но предизвиците остануваат во имплементација“, е достапен на [веб-страницата на Судот](https://www.eunews.it).

<https://www.eunews.it>

ИСТРАГИ ПРОТИВ СОЦИЈАЛНИ МРЕЖИ

Европската комисија покренала 10 истраги против социјални мрежи поради сомневање дека ги прекршиле европските правила за нивните активности. Ова го соопшти потпретседателката на Европската комисија и еврокомесар за безбедност и демократија, Хена Виркунен, на сослушувањето во Европскиот парламент во Стразбур, посветено на обидите за надворешна интервенција во ЕУ.

„Демократијата е загрозувана од надворешно мешање“, рече Виркунен, наведувајќи примери на Фејсбук, Инстаграм и Тик Ток. „Слободните и фер избори се темелот на европската демократија“, додаде таа.

Според неа европското законодавство воведува јасни

одговорности за онлајн платформите со потреба од наметнување мерки и промена на алгоритми за надминување на заканите. „Ова не е цензура, туку оперативен механизам за отстранување содржина која е неприфатлива според европското право, која ја штити слободата на изразување“, објасни потпретседателката на ЕК.

Виркунен истакна дека комисијата покренала една истрага против Екс, три против ТикТок, една против Али експрес, две против Мета и една против Тему. Таа додаде дека во последните денови ЕК побарала од Екс да започне со зачувување на податоците за промени во алгоритмот за препораки за содржина.

<https://www.eunews.it>

КАМПАЊА ЗА РЕГУТИРАЊЕ МЕДИЦИНСКИ СЕСТРИ ВО ЕУ

На 17 јануари 2025 година, Европската комисија ја започна првата акција на ЕУ за поддршка на земјите членки во задржувањето и привлекувањето медицински сестри, со буџет од 1,3 милиони евра во рамките на програмата [EU4Health](https://health.ec.europa.eu/eu4health).

Европската комисија ја воспостави акцијата во соработка со СЗО Европа по договорот потпишан во септември 2024 година.

Акцијата вклучува активности во сите земји членки на ЕУ во текот на 36 месеци, фокусирајќи се на земјите со значителни предизвици на здравствената работна сила. Со тесна соработка со земјите членки, организациите на медицински сестри и социјалните партнери, иницијативата ќе биде приспособена на специфичните потреби на национално и на поднационално ниво.

Главните активности на иницијативата вклучуваат програми за менторство за привлекување нова генерација медицински сестри, проценки на влијанието на работната сила на сестрите за да се разберат проблемите зад структурните: недостиг, стратегии за подобрување на здравјето и благосостојбата на медицинските сестри и активности, за да се помогне да се искористат придобивките од дигиталната трансформација и вештачката интелигенција.

„Во моментот се соочуваме со недостиг од 1,2 милиони лекари, медицински сестри и акушерки низ ЕУ, а има опаѓање на интересот за медицински сестри во повеќе од половина од земјите на ЕУ“, објасни комесарот за здравство, Оливер Вархеј.

<https://health.ec.europa.eu>

ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИОТ ДЕН НА ОБРАЗОВАНИЕТО

На 24 јануари се одбележува Меѓународниот ден на образованието, истакнувајќи ја моќта на образованието и едукацијата во обликување на светот. Оваа година темата којашто е опфатена е: „Вештачката интелигенција: зачувување на човечката агенција во светот на автоматизацијата“. Целта на оваа тематика е да се нагласи значењето и важноста на образованието во новите навигациски и технолошки случувања.

Како што вештачката интелигенција и компјутерскиот систем стануваат сè посоефицирани, од суштинско значење е да се зачуваат човечките ресурси и нивната инклузивност во процесот на одлучувањето. Образованието има клучна улога во

опремување на луѓето со вештини за навигација, разбирање и влијание врз технолошкиот развој. Ова ќе се фокусира луѓето да останат во првите редови во процесот на донесување одлуки и иновациите.

На овој Меѓународен ден на образованието се слават професорите и едукаторите кои помагаат во мотивирање на младите луѓе да се стремат кон остварување брзи и позитивни промени во светот.

<https://learning-corner.learning.europa.eu/>

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ЕВРОПСКАТА АГЕНЦИЈА ЗА КИБЕРБЕЗБЕДНОСТ

18

New European Digital Innovation Hubs set up across the Western Balkans, Ukraine and Türkiye!

Од 1 јануари 2025 година Мрежата на европски центри за дигитални иновации (EDIHs) официјално се прошири со нови центри во Албанија, Косово, Црна Гора, Северна Македонија, Србија, Украина и во Турција. Центрите ќе им помогнат на локалните бизниси, стартапите и јавните институции да пристапат до врвна технологија, експертиза и капацитети за вештачка интелигенција и финансирање, поттикнувајќи ги иновациите и растот со посебен фокус на вештачката интелигенција. Како дел од повикот за предлози беа избрани 18 проекти (7 од 5 партнери на Западен Балкан, 5 од Турција и 6 од Украина). Проектите во Западен Балкан ќе започнат на почетокот на 2025 година и ќе траат четири години. Буџетот на повикот е 14,6 милиони

евра, со 4,5 милиони евра за центрите во Украина, 4,5 милиони евра за центрите во Турција, 1,6 милиони евра за Србија и 1 милион евра за Албанија, Косово, Црна Гора и Северна Македонија, соодветно.

Внесувањето на Западен Балкан во мрежата EDIHs е голем чекор во нивната интеграција во единствениот дигитален пазар на ЕУ и е дел од Планот за раст на ЕУ. Планот за раст ги олеснува поблиските врски на Западен Балкан со единствениот пазар на ЕУ и предвидува придобивки веќе пред пристапот во ЕУ. Проширувањето на мрежата EDIHs на Западен Балкан е една од мерките на Планот за раст, што ја олеснува интеграцијата на партнерите во единствениот дигитален пазар на ЕУ и ја поддржува нивната дигитална трансформација. Неговите придобивки директно ќе ги почувствуваат малите и средните претпријатија, стартапите и јавниот сектор во зелената и дигиталната транзиција.

<https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu>

ВСЕЛЕНСКАТА ПРОГРАМА НА ЕУ

За време на Европската вселенска конференција 2025 година, комесарот за одбрана и вселена, Андриус Кубилиус, ја нагласи критичната улога на вселената во безбедноста и економската иднина на Европа.

Еден од главните приоритети е целосното вклучување на [вселенските водечки програми на ЕУ](#): [Galileo](#), [Copernicus](#), [SSA](#) (Space Surveillance and Awareness) и [GOVSATCOM](#). Овие програми дополнително ќе се унапредат за да се осигури дека Европа ќе остане во првите редови на вселенската иновација и безбедност.

За Галилео, почетната оперативна способност на Јавно регулираната служба (PRS) и развојот на автентикацијата на пораките за навигација со отворена услуга ([OSNMA](#)) ќе бидат клучни за зајакнување на позицијата на Европа во сателитската навигација, со зголемена безбедност и доверливост за корисниците ширум светот. Коперник ќе продолжи да го надополнува созвездие со лансирање на сателитите Сентинел-1Ц и Сентинел-2Ц, како и да продолжи со нова мисија [CO2M](#) за поддршка на целите на Зелениот договор на ЕУ преку подобрување на способностите за следење на климата.

Дополнително, иницијативата за вселенски надзор и следење на Европската Унија ([EUSST](#)) забележа импресивен раст. Во 2024 година EUSST ја прошири својата корисничка заедница, сега заштитува над 500 сателити и обезбедува услуги на повеќе од 200 организации.

Заедно овие напори ќе обезбедат континуирано лидерство на ЕУ во вселенската технологија, безбедноста и одржливоста.

<https://defence-industry-space.ec.europa.eu>

РАСТ НА ГОДИШНАТА СТАПКА НА ИНФЛАЦИЈА ВО ЕВРОЗОНАТА

Годишната стапка на инфлација во еврозоната во декември 2024 година изнесуваше 2,4% додека во ноември, истата година, изнесувала 2,2%. Една година претходно, стапката беше 2,9%. Годишната инфлација на Европската Унија беше 2,7% во декември 2024 година во однос на 2,5% во ноември. Една година претходно стапката беше 3,4%.

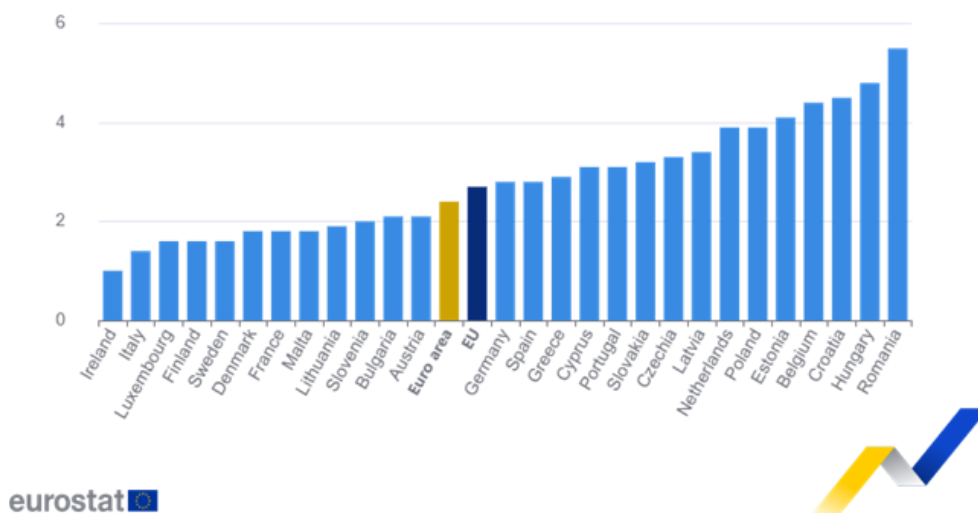
Најниски годишни стапки на инфлација се регистрирани во Ирска (1,0%), Италија (1,4%), Луксембург, Финска и Шведска (сите 1,6%). Во контраст, највисоките годишни стапки се забележани во Романија (5,5%), Унгарија (4,8%) и Хрватска (4,5%). Споредено со ноември 2024 година, годишната инфлација е намалена во седум земји членки, остана стабилна во една и се зголеми во деветнаесет.

Во декември 2024 година најголем придонес во годишната стапка на инфлација во еврозоната имаа услугите (+1,78 процентни поени, п.п.), проследено со храна, алкохол и тутун (+0,51 п.п.), неенергетски индустриски стоки (+0,13 п.п.) и енергија (+0,01 п.п.).

На крајот на секој референтен месец се издава брза проценка на инфлацијата во еврозоната. Флеш проценка на еврозоната за декември 2024 година, објавена на 7 јануари 2025 година, беше 2,4%.

Годишна инфлација е промената на нивото на цените на потрошувачките добра и услуги помеѓу тековниот месец и истиот месец од претходната година.

<https://ec.europa.eu/eurostat/>

ЕУ КАЛЕНДАР / февруари 2025

1. Полско претседателство со Советот на ЕУ јануари-јуни 2025
2. Состанок на Советот за надворешни работи, 24/02/2025, Брисел;
3. Состанок на Советот за општи работи, 25/02/2025, Брисел;
4. Пленарна сесија на Европскиот парламент, 10-13/02/2025, Стразбург.

Корисни линкови за електронски публикации на ЕУ:

<https://publications.europa.eu/en/home>

<https://europa.eu/european-union/documents-publications>

<http://www.europarl.europa.eu/visiting/en/brussels/parlamentarium>

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ЕУ ЦЕНТАР НА СОБРАНИЕТО

Адреса: „11 Октомври“ бр.10, Скопје, 1000

Телефон: +389 2 3 11 22 55 локали 414 и 277

Е-пошта: nsei@sobranie.mk

Канцеларија 019

www.sobranie.mk

Во Собранието беше спроведен ИПА Проект за „Техничка помош за Парламентот“ во периодот од јануари 2011 до јуни 2012 година, чија општа цел беше зајакнување на институционалниот капацитет на Собранието и со тоа подобрување на неговата транспарентност и одговорност пред граѓаните.

Во рамките на ИПА проектот беше обезбедена финансиска и стручна помош за воспоставување ЕУ центар во Собранието.

Целта на формирањето на ЕУ центарот е на пратениците во Собранието и на Службата да им се обезбеди подобар пристап до информации што се поврзани со ЕУ прашања.

ЕУ центарот организациски е во рамките на Секторот за поддршка на Националниот совет за евроинтеграции и следење на евроинтеграциите.

ЕУ центарот располага со библиотека од книги и публикации од различни области на европските политики.

